

Länsstyrelsen
Stockholm

Datum
2015-04-10

Beteckning
705-4043-2013

Enheten för social utveckling

INKOM
Skärholmens stadsdelsförvaltning

2015-04-14

15

Tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622) och tobakslagen (1993:581) i Stockholms stad

Med stöd av alkohollagen och tobakslagen har Länsstyrelsen enligt tillsynsplan för 2013 och 2014 genomfört tillsyn i Stockholms stad.

Länsstyrelsen har under år 2013 och 2014 följt Stockholms stads tillsynsarbete av detaljhandel med tobak och folköl samt rökfria miljöer. Länsstyrelsen har även avlagt tillsynsbesök vid samtliga stadsdelsnämnder samt miljö- och hälsoskyddsnämnden för granskning av verksamheten.

Det har framkommit både förbättringar men även kunnat konstateras vissa brister som Länsstyrelsen bedömer att Stockholms stad bör åtgärda. Dessa framgår av de beslut som tillställs varje enskild nämnd.

Skriftlig återkoppling sker först per dags dato. Enligt Länsstyrelsens rutiner bör skriftlig återkoppling ske i närmare anslutning till genomförd tillsyn. Länsstyrelsen beklagar det inträffade.

Kristin Marklund
Enhetschef

Enheten för social utveckling
Suzanne Bengtsson
010-223 12 34

Tillsyn enligt alkohollagen (2010:1622) och tobakslagen (1993:581) i Skärholmens stadsdelsnämnd, Stockholms stad

Beslut

Utifrån genomförd tillsyn riktar Länsstyrelsen kritik mot stadsdelen.

- Egenkontrollprogram ska utarbetas av näringsidkaren och inte av tillsynsmyndigheten. Det ska inkomma i samband med anmälan enligt tobakslagen 12 c §.

Länsstyrelsen ser ett förbättringsområde.

- Alla näringsidkare bör få en skriftlig inspektionsrapport efter tillsynen, antingen att den var utan anmärkning eller som tar upp i punktform vad som brister och ska rättas till och när detta ska vara utfört.

Länsstyrelsen bedömer att Skärholmens stadsdelsnämnd i övrigt följer lagstiftningen i de delar som har granskats.

Länsstyrelsen avslutar härmed ärendet.

Bakgrund till tillsynen

Med stöd av 9 kap. 1 § alkohollagen och 19 a § tobakslagen har Länsstyrelsen enligt tillsynsplan 2013 genomfört tillsyn i Skärholmens stadsdelsnämnd.

Länsstyrelsens handläggning

Tillsynsbesöket 28 maj 2013 genomfördes av Tomas Brink och Suzanne Bengtsson från Länsstyrelsen. Vid besöket träffade vi stadsdelsnämndens ordförande Jan Jönsson, avdelningschefen Britt Karlsson och tillsynshandläggarna Annette Petersson och Daniel Björkegren.

Innan besöket hade Länsstyrelsen skickat ut ett frågeformulär som besvarats av handläggarna. Besöket inleddes med att Länsstyrelsen samtalade med handläggarna och granskade tillsynsdokumentation i OL2. Länsstyrelsen gick därefter igenom ett antal styrdokument som diskuterades med handläggaren. Utifrån gjorda iakttagelser fördes sedan ett samtal där ovan angivna personer deltog.

Datum
2015-03-19

Beteckning
705-4043-2013

Redovisning av tillsynen

Organisation

På socialförvaltningens utvecklingsavdelning finns en samordnare för folköls- och tobakstillsynen. Samordnaren kallar till möten och utbildningar och fungerar som en stödfunktion för stadsdelarna. Anmälan från näringsidkarna av folköls- och tobaksförsäljning görs centralt, efter att anmälan inkommit läggs den in i dataprogrammet OL2. På så sätt får stadsdelen reda på om det tillkommit någon ny butik eller butiken bytt ägare. Näringsidkaren får också ett registreringsbevis skickat till sig och ett egenkontrollprogram för underskrift om inget eget egenkontrollprogram inkommit.

Riktlinjer och avgifter för folköls- och tobakstillsynen skrivs centralt och skickas ut till stadsdelarna på remiss och beslutas först i socialnämnden och sedan i kommunfullmäktige. Ansvaret är delat mellan central förvaltning och stadsdelarna.

Stadsdelsnämnden i Skärholmen ansvarar för tillsyn av detaljhandel med folköl och tobak, samt svarar på tillståndsenhetens remisser gällande tillståndsgivning av serveringstillstånd.

Tillsynsplan och övergripande styrdokument

De riktlinjer som gällde vid tillsynsbesöket för detaljhandel med folköl och tobak är beslutade i socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden 2010-05-17 och av kommunstyrelsen i Stockholms stad är de daterade 2011-03-11.

Stadsdelen har en tillsynsplan för folköls- och tobakstillsyn för år 2013. Tillsynsplanen är beslutad av stadsdelsnämnden.

Styrdokument för säkerhetsrutiner som avser hot och våld finns.

Handläggarnas arbetssituation och samverkan

Båda handläggarna har huvudsakligen andra arbetsuppgifter än folköls- och tobakstillsyn. Den ene har arbetat med tillsyn sedan 2002, då stadsdelen fick ansvaret för tillsynen enligt ny lagstiftning och arbetar även som arvoderad restauranginspektör i Stockholm, den andre sedan 2011. Sedan 2011 arbetar de alltid tillsammans vid tillsyn. Detta är inskrivet i rutinerna för tillsyn. De beräknar att tillsynsuppdraget tar 10-15 % av en heltidstjänst.

Stadsdelen har ett gott samarbete med närpolisen. Det finns ett samverkansavtal skrivet mellan parterna. Förut gick polisen med på alla tillsynsbesök, nu planerar man vilka handlare man ska besöka tillsammans. I det lokala brottförebyggande rådet står tillsyn med, det finns bl.a. organiserad brottslighet kopplad till tobakshandel. Stadsdelens handläggare deltar både i stadens och länsstyrelsens nätverksmöten kring folköl och tobak.

Datum
2015-03-19

Beteckning
705-4043-2013

Tillsyn inom folköls- och tobaksområdet

I Skärholmen finns det 36 anmälda försäljningsställen för tobak och/eller folköl. Det gör att det är långt emellan samma problem dyker upp på nytt och det är svårt att få rutin i att driva ärenden.

Tillsynsuppdraget är prioriterat och går före andra arbetsuppgifter. Alla handlare får minst ett besök per år. De har goda upparbetade relationer med handlarna och försöker att ta sig tid med de nya för att informera och skapa relationer med dem. Handläggarna har inte varit utsatta för hot eller mutförsök.

Länsstyrelsens bedömning

Enligt Folkhälsomyndigheten är det övergripande målet med svensk tobakspolitik att motverka tobaksbrukets skadeverkningar. Tobakslagen (1993:581) är en skyddslagstiftning och kommunerna har omedelbar tillsyn över rökfria miljöer och detaljhandel med tobak enligt 19 a §.

En studie från Socialstyrelsen visar att uppskattningsvis 12 000 rökare per år i Sverige dör i förtid till följd av sin rökning, dessutom insjuknar ungefär 100 000 personer i Sverige per år i rökrelaterade sjukdomar. I dessa siffror är inte skador av passiv rökning eller snusning medräknade. Enligt samma rapport är den växande kroppen extra känslig och rökningens påverkan blir större ju tidigare rökdebuten sker. Stadsdelen har en viktig uppgift att se till att underåriga inte kan köpa tobak och därmed börja röka.

Tillsynen av folköl och tobak i Skärholmen fungerar bra, alla handlare får minst ett besök per år.

Det är bra att stadsdelen skriver en tillsynsplan i samarbete med polisen och att den beslutas av nämnden. Det är unikt att det finns ett samarbetsavtal mellan stadsdelen och polisen. Det är också utmärkt att det finns en rutin att det ska vara två tjänstemän vid tillsyn. Skärholmens stadsdelsnämnd hör till de få nämnder som utnyttjat möjligheten att använda sig av administrativ sanktion.

Alla Stockholms stadsdelar använder sig av ett av staden framställt egenkontrollprogram som skickas till näringsidkaren, för underskrift, om hen inte skickat in ett eget program tillsammans med anmälan. Det delas också ut vid tillsynsbesök, till handlare som inte hittar sitt eget (stadens) egenkontrollprogram. Länsstyrelsens uppfattning är att stadsdelen missar syftet med egenkontrollprogrammet. I tobakslagen 12 c § står att ett egenkontrollprogram ska fogas till anmälan. Enligt lagstiftarens mening ska egenkontrollprogrammet utformas och anpassas för det speciella försäljningsstället av näringsidkaren. Stadsdelen ska i sin tillsynsverksamhet kontrollera att handlarens egenkontroll

Datum
2015-03-19

Beteckning
705-4043-2013

fungerar. Stadsdelen kan inte bedriva tillsyn över ett av staden formulerat egenkontrollprogram.

Saknas ett egenkontrollprogram ska, enligt stadens riktlinjer, handlaren informeras om att skyndsamt upprätta ett egenkontrollprogram och sända in det till stadsdelsförvaltningen. Har ett sådant program inte inkommit inom en vecka ska tillsynsärende inledas. Att sända ut ett registreringsbevis innan anmälan är komplett ger näringsidkaren fel signaler.

För näringsidkaren kan ett tillsynsbesök vara stressande, det är inte säkert att man uppfattar eller kommer ihåg vad som har sagts. Det är bra att få det nedskrivet i en inspektionsrapport som skickas till butiken. Dvs vad som ska åtgärdas och till vilket datum.

Kristin Marklund
Enhetschef

Tomas Brink
Tillsynshandläggare

Suzanne Bengtsson
Tillsynshandläggare

Kopia till Folkhälsomyndigheten